

Motion till riksdagen 2019/20:2188

av **Lotta Finstorp (M)**

Arbetskadeförsäkringen behöver reformeras

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att tillsätta en utredning som tar fram en modell för en obligatorisk, primär arbetskadeförsäkring som vilar på försäkringsmässig grund och som skapar ekonomiska drivkrafter för arbetsgivare att skapa trygga och säkra arbetsmiljöer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Enligt Arbetsmiljöverkets publikation Arbetsmiljöstatistik Rapport 2019:01 Arbets-skador 2018 var de anmälda arbetsskadorna för 2018 avseende arbetsolyckor med sjukfrånvaro ungefär detsamma som året innan medan arbetssjukdomarna har minskat för både män och kvinnor.

År 2018 inträffade 50 arbetsolyckor med dödlig utgång i arbetet i den svenska arbetskraften, 39 bland arbetstagare (varav tre kvinnor) och 11 bland egenföretagare (ingen kvinna).

Den som idag drabbas av en arbetsskada som nedsätter arbetsförmågan med minst 1/15 under minst ett år och som drabbas av en inkomstförlust på minst ¼ basbelopp, kan få ersättning, dvs livränta, för inkomstförlusten upp till 7,5 basbelopp från arbetskadeförsäkringen.

Den som drabbas av arbetsskador där arbetsförmågan är nedsatt under kortare tid än ett år får normalt sett sjukpenning från sjukförsäkringen som kompletteras med arbets-skadesjukpenning, bland annat för att kompensera för karensdagar.

Anses arbetsförmågan vara permanent nedsatt erhålls sjukersättning. Den kompletteras sedan med ersättning i form av livränta om kraven för livränta uppfylls.

För de som omfattas av kollektivavtal kan det även vara aktuellt med ersättning från AFA Försäkring, som är ett försäkringsbolag som ägs gemensamt av arbetsmarknadens parter.

Kostnaden för den sjukvård, den rehabilitering och de hjälpmedel som föranleds av arbetsskadan bekostas av landstingen/regionerna. Om det blir aktuellt med arbetslivsinriktad rehabilitering så bekostar Arbetsförmedlingen dessa insatser.

Detta är en förenklad beskrivning av var ersättningarna kommer ifrån vid en arbetsskada och vilka instanser som står för olika kostnader.

Hur stora de verkliga kostnaderna för arbetsskador är vet vi inte. De huvudsakliga kostnaderna för arbetsskador står sannolikt att finna i sjukförsäkringen, sjukersättningen och hälso- och sjukvården (landstingen/regionerna). Det betyder också att den största delen av kostnaderna finansieras av skattebetalarna.

De osynliga kostnaderna för arbetsskador är en aspekt av denna fråga. Den andra är att utformningen av arbetsskadeförsäkringen, i kombination med de övriga ersättningarna och kostnadsfinansieringen, inte på något sätt skapar drivkrafter för att skapa trygga och säkra arbetsplatser.

Oavsett vilken risk det finns att drabbas av en arbetsskada inom ett yrke eller på en arbetsplats så betalar arbetsgivaren 0,3 % av bruttolönen i arbetsskadeavgift till arbetsskadeförsäkringen. Det är en avgift som arbetsgivaren inte kan påverka genom att arbeta arbetsskadeförebyggande, utan den är densamma för alla arbetsgivare oavsett hur säker eller farlig arbetsmiljön är. Detta betyder i praktiken att arbetsskadeförsäkringen omfördelar kostnader från säkra och trygga arbetsplatser till farliga och riskabla arbetsplatser. Några drivkrafter för arbetsgivaren att skapa en bra arbetsmiljö och på så vis få lägre avgifter finns således inte.

Internationellt sett är det vanligt, om det finns lagstiftat krav på det, att arbetsskador regleras genom att arbetsgivaren tecknar en försäkring som står för inkomstbortfallsersättning och sjukvårdskostnader i samband med arbetsskador. Det närmaste exemplet är Finland där en sådan ordning finns sedan 1950-talet. Alternativet är annars att man vid arbetsskador tvingas stämma sin arbetsgivare i domstol.

Den parlamentariska socialförsäkringsutredningen pekade på det faktum att samhällets totala kostnader för arbetsskador inte är synliga. Utredningen bedömde att det behövdes en bättre samlad bild av kostnaderna för arbetsskador och dålig arbetsmiljö. Den rödgröna regeringen tog inga initiativ till att tydliggöra de totala kostnaderna. Nödvändiga åtgärder bör vidtas för att så sker.

Parlamentariska socialförsäkringsutredningen pekade även på det faktum att arbetsskadeförsäkringen endast är en sekundär försäkring och att de huvudsakliga kostnaderna för arbetsskador återfinns på annat håll. Regeringen bör därför tillsätta en utredning som tar fram en modell för en obligatorisk och primär arbetsskadeförsäkring som vilar på försäkringsmässig grund och som skapar ekonomiska drivkrafter för arbetsgivare att skapa trygga och säkra arbetsplatser.

Lotta Finstorp (M)